

ELŐFIZETÉSI ARAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "
 Helyben házhos hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaszállítását vagy megőrzését nem vállalja.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Vissza — Mózeshez.

Későn szentelhettem időt arra, hogy a héber meg lehetőségek nyelvében némi jártasságra tegyek szert s hogy profán irodalmukról képet alkossak magamnak. A fáradságért és az elvesztett időért bőséges kárpótlást nyújt bárkinek is az a gazdag szellemi tartalom, amely irodalmi termékeiket annyira jellemzi.

A zsidó fajt az irodalomban is jellemzi, hogy nem szeret beszélni és írni, ha nincs valami olyan mondani valója, melyben az emberi szellemet valamelyes tekintetben előre viheti. Stílusuk tömör annyira, hogy nem egyszer homályossá is válik s eszmemenetük kiderítése és követése nem éppen könnyű. Ha azonban eltekintünk a rabbik sokszor nevetséges magyarázataitól és tudóskodó göggyüktől, bizony valóságos szellemi kincseket szerzhelünk magunknak ezen, a világtörténelemben teljesen egyedül álló nemzet irodalmából.

Miért mondjuk itt el azt, amit előtünk már oly sokan unos-untig ismételték?

Azért, hogy rámutassunk arra a szomorú sülyedésre, melybe a népet az ő renegát irástudói és bölcsői juttatták ép-

pen a jelen korban, melyet éppen ők szeretnek legjobban a felvilágosodás korának nevezni.

Mert az a szellem, a mi a mai zsidó generáció felfogásából előtör, semmiképpen sem nevezhető zsidó szellemnek. Atyáik morálja tiszta. A hízélgéstől, az aljasságtól távol állani évezredek zsidó iróinak hagyománya vala.

Egyik középkori spanyol zsidó költő felkiált: »Ah, ha a keresztények meg akarnák érteni Jézust, Israel ma nem viselne láncokat és fiaink ezrei nem pusztulnának el a gályákon!« — Nos, hát mi keresztények is joggal kiálthatunk fel: »Ah, ha Israel meg akarná érteni Mózeszt, a kereszténység ma nem volna sárral dobálva, tövissel koronázva és keresztre feszítve!«

A kereszténység nem más, mint Israel vágyainak, várokozásainak betetőzése, teljesülése, — Israel jogos és törvényes folytatása és befejezése. Ha a mi morálunk fensőbb, magasabb, az nem onnét van, mintha a mózesi tiszta erkölcsnek ellene mondana, hanem onnan, hogy ami abban csak alapvetés, itt befejezett épület, ami abban csak óhaj és sejtés, itt valóság, élő realitás, kifejtett és minden irányban hatékony foly-

tatás. Honnan van hát az, hogy Israel ifjai alig hagyják el iskoláink padjait, melyekben velünk együtt éveken át görnyedezve keresték az igazat, jót, nemesi, első dolguk az, hogy annak a morálnak, annak a felfogásnak, melyben nevelkedtek, a leghevesebben ellene mondanak és az egész vonalon valóságos nyílt háborút üzennek és viselnek?

Az uzsorásokat akarjuk megrendszabályozni, de legtöbben — zsidók.

A leánykedést akarjuk nemzetközileg üldözni? Igen ám de ez speciális — zsidó üzlet!

A hitelügyletekkel üzött óriási visszaéléseknek akarunk gátat vetni, de ennek tényezői az egész világon — zsidók.

Az irodalmat akarjuk ismét azzá tenni, a mivé lennie kell, a szép, igaz és jó eszméinek kifejezőjévé és megbecsülni, csak hogy kik miatt nem érjük el ezt, a — zsidó írók visszaélései miatt.

A szociáldemokrácia forradalmi szindikátusaiban ott vannak. A szabadkőműves páholyokban — ott vannak. A kereszténységet üldöző klubokban, társaságokban parlamentekben — mindenütt ott vannak, sőt vezérszerepet visznek.

És tekintsünk át a növilágba. Olvas-

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Asszonyok.

Rézi, a szakácsné, egy nagy darab rákos-palotai elvált asszony, bedugta fejét az ajtónyíláson.

— Gyűjjenek kérem, a leves ki van találva.

Izi, borzas fejű tizenhatéves szőkeség elbigyesztette a száját.

— Ostoba. Ezt nem lehet illedelemre tanítani. Es még csodálkoznak, hogy az ura faképnél hagyta.

Bözi és Mari szó nélkül mentek az ebédlőbe. A mama már az asztalfőn trónolt s a Bözi szemhéjait nézte, amelyek pirosak voltak s titkolt sírásról tanuskodtak. Bözit nézte s mégis Izihez fordult, aki a tányér fölött Mária néni Paphalátát olvasta.

— Mit csináltál megint a Bözivel?

Izi becsapta a könyvet.

— En? Semmit. Hanem a Bözi egy kis számár. Képzeld mamus: levelet kapott Lilitől. Valóságos erdélyi levél. A bankpraktikáns éjjeli zenét adott Lilinek, ő nagysága azonban elaludt, illetve nem is ébredt fel s ilyenformán nem világította ki az ablakát, jelétül

annak, hogy a muzsikát tudomásul méltóztatik venni.

Pekerkáné az urához fordult, aki nagy buzgalommal lapátolta magába a levest.

— Tudod papa, az ott így szokás.

— Örült szokás mormogta Pekarca ur s tovább kanalazott.

Izi tovább mesélt.

— Most aztán Lili szörnyen meg van ijedve. Azt írja, hogy a bankpraktikáns, mint a szarvas, akit vadász sérte nyíllal fut sötét erdőbe sajgó fájdalommal, bánatában agyon fogja magát löni.

Pekarca ur felütötte a fejét.

— Kicsoda? A szarvas?

Izi csunyan elhuzta a száját, amit a mama feddő szava kísért.

— Lőrinc, kérlek, az irodámban viccelődj.

Tudod, hogy az Izi milyen ideges.

— Jó, jó... tészkelődött az áldott Pekarca — hiszen semmit sem szóltam.

— Hát ezért sírdogálsz, Bözi? — fordult Pekarcané a lányához.

— Igen — szepegett a tízéves csöpség — mert ha a bankpraktikáns meghal, Lili utánam hal s nekem kell nefelejcsset ültetnem a sírjára. Megirta a levélben. Te tőled is kér valamit.

— Mit?

— Hogy küld el a Divat Ujság legutolsó számát, mert ruhát akar csináltatni karácsonyra.

A csendnek jóleső, nagy hézaga állt be. Egyszerre kinyílt az ajtó, a szobalány jött be a peccenyés tállal, nyomában egy dult arcú fiatalasszony. A haja felborzolva, mintha az imént fésülte volna meg valaki a — tiz ujjával. A bal arca feltűnően sápadt, a jobb feltűnően piros. Nem épen tiszta téglaszin pongyolája gyűrött, poros, mintha valamely kemény marok a porban huzgálta volna idáig. A nő egyenesen Pekarcanéhoz rohant, a nyakába omlott, mint mikor a bomba felrobbant, egyszerre tele lett a szoba zokogással.

— O, Lili néni, ó, Eulália néni!

Eulália néni, aki közben a peccenyére vetett egy vizsgatekintete, megpróbálta, hogy a vizes csóközöntől szabaduljon.

— Az istenért Vilma! Mi történt?

— Meggyilkolt, megölt? ...

— Kicsoda? Micsoda?

— A hajamba markolt, a földön huzgált ...

— Az urad?

— Az, a gazember ...

Kanalak, kések, villák csörömpölve hulltak az asztalra, az egész Pekarca család elképedt. Vilma usokabuga volt Pekarcanénak s mint

Fiúk! — Menjünk Klein Sándor és Vilmoshoz Fő-utca —

Leányok! üzeltébe vásárolni, kapunk ott minden felszerelést ami szükséges, hogy az iskolában rendes tanulók lehessünk. Iskola-

Grammophonok nagy választékban részltfizetésre is.

Intézetek részére teljes felszerelések

suk el az európai államok rendőrségi statisztikáit és vessünk egy pillantást a szomorú statisztikára, melyben kimutatják, hogy a társadalom ugynevezett kidobott női alakjainak 90 százaléka Izrael leányai közül kerül ki, bizony elfogódva gondolunk vissza Mózes törvényére mely oly szigorúan tiltja az erkölcstelenséget. Egy magas gondolkozású izraelita tanférfiával tárgyaltunk egyszer erről és ő elfőzte arcát mondván: »Befödöm arcomat Uram, hogy ne lássa az én szerencsétlen nemzetem emészto szegényét, mert látjuk a bajt és nem leljük orvosát!« Sok zajt ütnek most, és méltán, a zsidó származású orosz írónak Arcabasevnek (álnév) szennyíratával Szaninnal a melynek minálunk az egykor »Jézus nevében« megindult »Budapesti Hírlap« csinálja a reklámot. Ez a mű magasztalja a fajtalanságot és megátkozza a mi Urunk Jézus Krisztust. És ennek a műnek olvasóközönsége legalább 90 százalékban — héber.

Honnét ez a romlás? Honnan ez a véghetetlen lealacsonyodása a zsidók közszellemének?

Nem nehéz megtalálni.

Izraelnek nincs valláserkölcsei rendszeres nevelése. Vallásoktatásuk mindössze néhány ima gépies bemagolása, néhány iv héber szöveg lefordítása és egy kis vallástörténelem. Ez minden, s ehhez is, csak nagyon kevesen jutnak. Leányaik intenzív valláserkölcsei nevelését már az ókorban szerették elhanyagolni, s hogy a keresztény egyházi költők díszes sorát éppen a Boldogságos szűz Mária nyitja meg, ez egy rendkívül ritka jelenség, melynek speciális háttéré van. Rabbi Meirnek feleségéről felemlíti a Talmud, hogy kiválóan jártas vala a szent tudományokban, de ez mint rendkívüli dolog van ott felemlítve és magasztalva. Édes

házunkban sehol egy speciális intézetük nincsen, amelyben Izrael leányai annyi vallásosságot és emelkedett szellemet sajátíthatnának el, amennyihez a sülyedő kornak megmentése tőlük is joggal megkövetelhet. Sokszor meg azt találjuk, hogy ősi szertartásaik korrekt magyarázatában még a theológusok is járatlanok. A törvény magyarázatát, a folytonos oktatást és az egyházi költészet művelését annyira elhanyagolták, hogy bizony csak feledést, hanyatlást és romlást láthatunk az egész vonalon.

Ámde a zsidó nemzeti lélek e romlás dacára nyugtalan Alkotni szeretne, eredeti akarna lenni, új tartalmat szeretne önteni a nemzetek életébe s mert ezt saját hagyományában felfedezni nem képes, ráveti magát minden új eszmére, amely csak felmerül s mivel a nagy múltból csak a Krisztus elleni ellenszenvet s tanai elleni gyűlöletet vitte magával, oda megy mindenüvé, ahol e gyűlöletnek elburkoltan, vagy el nem burkoltan kifejezést adhat, különösen ha ezzel anyagi előny, vagy dicsőség jár. Izraelt a maga nyugtalan vére és minden áron élni akaró lelke nem lelkiismeretvizsgálatra viszi, mert ezzel evidens haszon nem jár, hanem beletereli a legnagyobb szellemi nyomorba, amely ellen üdvös visszahatás gyanánt csakis a kétes értékű cionizmust látjuk eddig jelentkezni.

Bizony ez nagyon szomorú kép és reánk nézve annál szomorubb, mert e népfaj egyébként nagy intelligenciájával csaknem vezető szerepet visz már hazánkban. Tőlük átszármazik hozzánk is a »tudományos« elméletek szellemtelen és üres tulbecsülésén alapuló vallási indifferentizmus, az erkölcsi nyomor s a kereszténység atavisztikus gyűlölete. Ime,

ez szüli aztán az antiszemizmust s a nemzeti társadalom széttagolását.

Már pedig nyilvánvalóan nemzeti érdekek az, hogy minél intelligensebbek a vezetők, annál vallásosabbak is legyenek. Nemzeti életet teremteni a felelősség eszméje nélkül, az önfeláldozás erénye nélkül teljesen lehetetlen.

Hiába mondjuk, hogy a kifejlett jogrend és a nemzetgazdasági jólét mindent pótolnak. Semmit sem pótolhatnak. Felelősség és önfeláldozás pedig csak Krisztus moráljának és dogmáinak talaján termelhetők. Mivel pedig távol estünk attól, hogy Izrael Kristus tanításait jószántából elfogadja, de be kell érünk azzal, ha hazánk zsidósága magának föltétlenül intenzív hitéletet teremt. Így is elérhetünk annyit, hogy a Mózes igazi szellemében nevelt zsidóság át lesz hatva Isten félelmétől, a törvény szeretetétől, s az erkölcsi tisztaság emelkedett gondolatától.

A magyar nemzettől Izrael ideszakadt fiai életet, szabadságot és nyugalmat kérnek. Megadjuk, sőt megadtunk ennél nagyon sokkal többet is. De nem szabad túrnunk azt, hogy csaknem egy millióra menő intelligens polgártársaink a legnagyobb valláserkölcsei és szellemi nyomorban tengődjenek. Mert ez a szellemi elhagyottság felfegyverzi őket ellenünk mindazzal, amivel a kereszténységet hazánkban semmivé lehet tenni.

Követelnünk kell újra meg újra a zsidó valláserkölcsei nevelés intenzív és alapossá tételét, követelnünk kell tőlük a zsidó nőnevelés vallásos reformjait az egész vonalon. És ha Izrael jelentékeny tényező akar lenni ez ország életében, ha megveti a szomorú dicsőséget, hogy nemzeti erkölcsünk halálának legyen lassan ölé mérgé és kovásza, nem szabad bennünket gyűlölettel vádolnia, ha tőle

teljesen árva, ágrólszakadt nevelőnőt elvette egy miniszteritanácsos: Kompolthy Sándor. Az ifjú méltóságos asszony, természetesen, most már szívesen látott vendég volt Pekarékánál, akik folytonosan azt hangoztatták, hogy fent kell tartani a rokoni köteléket. Pekarca, az építőmester, hugomasszonynak szólította s Pekarékáné, ha a déli korzón sétált a három leányával s az illatos tömegben észrevette Vilmát, így köszöntette: csókollak, méltóságos asszony. És bárhol voltak, bármerre jártak, sohasem felejtették el megemlíteni: így a Kompolthyék, úgy a miniszteritanácsosék. Mint a tót az új kalapjával: örökké Vilmával diszelegtek és most itt van ni!

— Az első házi perpatvar — vélte az építőmester — nagyon belementetek, de azért minden rendbejön megint.

— Ugy-e? — kérdezte mohón Pekarékáné.

— Érted fog jönni — folytatta Pekarca — talán már holnap idejön és térdreborul, bocsánatot kér, a lábadat csókolja.

— Ugy van — bólogatott Láli néni — és akkor majd ne feledd el, Vilmáskám, hogy az uram a toll-utcai gimnasium építését megfolyamodta.

Pekarca most már a pecsenyének látott, marcangolni kezdte a húst s úgy harsogott át a méltóságos asszonynak, aki ezalatt a divány szegletébe kuporodott s csendesen sirdogált.

— Rendbe jön minden, ha mondom. Ismerem már az ilyesmit. Mi férfiak, egy kicsit gorombák vagyunk, néha tán brutálisak is, de

később annál inkább elérzékenyedünk. Mi velünk is megtörtént, az első évben . . .

Pekarékáné nem engedte meg az analóg eset elbeszélését, hanem rákiáltott az építőmesterre.

— Egyél, aztán menj az irodádbal Mit ütöd az orrod az asszonydologba? Vilmáskám ebédeltél már?

— Ne—em . . . zokogott a nő.

— Akkor hát jöjj és egyél.

— Inkább lepihenni szeretnék . . .

— Fáradt vagy?

— Igen.

— Vegvert?

— Meg!

— Miért?

— Semmiért. Összeszólalkoztunk.

— Borzasztól!

— Az.

— Jöjj be a hálószobába és pihenj egy kicsit.

— Az Isten áldja meg néni, sohasem felejttem el.

— Ez kötelességem. Izi majd kibontja a hajadat, Mari levetkőztet . . . Jöjj.

— A család — Pekarékát kivéve, aki megelégedetten ment a kávéházba — hálószobába húzódott.

— Itt addig jó dolgod lesz — szorgoskodott Pekarékáné, amíg az urad érted jön. Izi, Bözsi, Mari szolgálatodra állanak. Meg én is, az egész család. Semmi köszönet, hiszen unokahugom vagy.

Az ajtó csendesen kinyílt s a nyíláson Rézi dugta be a fejét.

— Egy hordár gyött.

— Ahál! — sipogott Pekarékáné — jön az első bocsánatkérő levél.

És kisetett az előszobába.

— Ki küldte ont, hordár?

— Kompolthy méltóságos ur. Ezt a kéztáskát küldte. Választ nem várok, ki vagyok tiszteve. Aláz szolgája.

Pekarékáné egy kicsit bambán állt a koffer előtt, csak a Rézi röhögött titokzatosan.

— Itt van a kelegye. Oh, én tudom. Így csinálta az uram én velem is.

— Hívd ki a méltóságos asszonyt.

— Hihhi . . . Hiszen már fekszik.

— Akkor beviszem én a koffert.

— Mi az? — kérdezte Vilma révedezve

— mikor meglátta a táskát.

— Bontsd fel. Az urad küldte.

A nevelőnői batiszt ruhák voltak benne, amelyeket Kompolthy idáig erekiyek gyanánt őrzött és egy cédula, a cédulán pár sor: többet vissza ne jöjjön, még ma megindítom a válópört . . .

Pekarékáné elhuzta a száját, hol a szoknyáját, hol a lányait nézte, aztán így szólt.

— Izi, Bözsi, Mari, menjetek ki! Te pedig Vilma . . . sajnálom . . . Nekem jó szívem van, de mégis. A lányaim már eladósorban vannak . . . A jó nevünk . . . Öltözz fel és . . .

Ő is kiment, de mielőtt becsapta volna maga után az ajtót, indignálódva kiáltott vissza.

— Menj bárhová, de ilyesmit nem tűrök a házamban!

Sárány István.

erkölcsi, vallási regenerációt követelünk. Szomszédaink udvaráról éppóy gonddal kell a pestis bacillusait kipusztítanunk, mint a magunk portájáról. Ha az antiszemizmust megakarják szüntetni, térjenek vissza Mózeshez, hogy mi is viszszafeleljünk ami mesterünkhöz. Jézus Krisztushoz!

Gedeon.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, március 6.

Elnök *Juszt Gyula*. A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után interpellációs könyvből felolvassák *Bozóky Árpád*, *Farkasházy Zsigmond*, *Popovics Dusan*, *Surmin György* és *Szabó István* bejegyzéseit.

A vállalatok kereseti adójánál

Lányi Mór kívánja a hitellel purifikálását, de nem hiszi, hogy ez a szakasz a legkisebb mértékben is alkalmas volna erre. Főlösképpen tartja ezt az intézkedést, mert azok a szövetkezetek, melyek az utóbbi időben uzsorából éltek, rakásra pusztultak el. Hozzájárul Holló indítványához.

Bernáth István alkotmánypárti polemizált azokkal, akik a szakasz ellen szólaltak fel. Ez a szakasz szerinte különbséget akar tenni szolid és nem szolid pénzüzetek között. A szakaszt a pénzügyi bizottság szövegezése szerint fogadja el. (Helyeslés az alkotmánypártiak sorában)

Hajdu Frigyes szintén csatlakozik Holló indítványához. Ha a Ház nem fogadná el Holló indítványát, az esetben módosítást nyújt be, hogy a jegybank kamatlábánál 4 százalékkal magasabb kamattal legyen kérhető. (Helyeslés.)

Simonyi Semadam Sándor: A szakaszt védi. A tisztességtelen ügyvédek megbélyegzése is hoznak törvényt anélkül, hogy sérelem esett volna a tisztességes ügyvédeknek. Ily okoskodás mellett semmiféle gazemberséget sem lehetne megbélyegezni, mert mindig akadna valaki, aki magára nézve sértőnek találja azt, hogy cselekedeteit a törvény ellenőrizzék. (Ugy van!) Nálunk éveken át szednek egyenlő magas kamattal a járadékkölcsönök után, holott a világ bármely részében az intézetekben az ilyen kölcsön kamatai az idő növekedésével folytonosan csökkennek. Ehez hasonló természetes intézkedést nálunk is be kellene vezetnünk. (Helyes!) Eseteket sorol fel a vidéki pénzüzetek eljárásainak illusztrálására. Levelet olvas fel, melyben a bank jelenti, hogy a költségek és az első részlet levonása után még 2 százalék kezelési költséget szedtek. Ezután módosítást nyújt be, hogy a 21. szakasz második bekezdésében a 3 százalék emeltessék fel 4 százalékra s a szakasz utolsó része 8 százalékra igazítottassék ki. Módosítása elfogadását kéri. (Helyeslés.)

Pénz és szerelem.

Polónyi Géza: Ott, ahol a nemzeti küzdelem támogatására lenne szükség, a pénz nem ismer honszerelmet. A szerelem ismeri a pénzt, de a pénz nem ismeri a szerelmet, még a honszerelmet sem. (Derültség.) Ha ez a szakasz elfogadatik, úgy, amint tervezve van, a legkellemetlenebb dolgok következnek be. Mert

az adós, ha tisztességes pénzüzetnél akar kölcsönt felvenni, nem fog kapni, mert a pénzüzet nem akar az uzsora gyanúja alá kerülni. Fordul tehát más, ugynevezett tisztességtelen pénzüzethez s a rizikót az adós fogja viselni. Természetes, hogy ez a rizikó növelni fogja a tisztességtelen kamatot. Hosszasan szól arról, hogy az uzsoratorvény által büntetett pénzüzetektől befolyó pénzüzetek gyarapítják az állam jövedelmét. Felolvassa a büntetőtorvény e szakaszát. A szakaszt nem fogadja el.

Az elnök tíz percre felfüggeszti az ülést. Szünet után

Wekerle beszéde.

Elnök az ülést újból megnyitja.

Wekerle Sándor miniszterelnök: Ezt a kérdést úgy hiszi mindenki a saját meggyőződése szerint fogja bírálni, — mert ez nem pártkérdés. (Ugy van, helyes). Hozzájárul ahoz az indítványhoz, melyet *Hajdu* és *Semadam* beadtak. Nem az uzsora büntetése volt a főcélja, mikor a paragrafus hozta, hanem magasabb szempontok vezették, hogy meggátolja az apró tisztességtelen pénzüzetek burjánzását. Az se igaz, amit *Éber Antal* ráolvasott, az tudni illik, hogy alapelvei megváltoztak volna a pénzügyi politika terén. Azután azt fejtegeti, hogy ennél a kérdésnél morált, immorált, etikai álláspontokat nem lehet emlegetni. Ha elfogadja valaki a javaslatot, vagy nem fogadja el, azt megtudja érteni.

Rátkay László: A miniszterelnök ur kiforgatja a dolgot. Én igenis etikai állásponton voltam mindig. (Öklével a padjára üt dühösen.)

A kormányt leszavazták.

A huszonegyedik szakaszt hozzászólás nélkül változatlanul fogadta el a Ház.

A huszonkettedik szakaszról előre látható volt, hogy mérkőzésre fog kerülni a sor. A szakaszról ugyanis *Holló Lajos* javaslatának igen nagy pártja látszott és a függetlenségi párt elhatározott szándékkal jelentette ki, hogy *Holló* javaslata mellett szavaz. A benyújtott javaslat ellen a néppárt, alkotmánypárt és a kormány tagjai foglaltak állást.

Az elnök szavazat alá bocsátotta a szakaszt. Amikor a jegyző megolvasta a szavazatok számát, kiderült, hogy a *Holló* javaslata mellett szavaztak 71-en és ellene 66-an. A *Holló* javaslatát 6 szótöbbséggel elfogadták, minek folytán a kormány kisebbségben maradt. A leszavazás után nagy zaj tört ki a képviselők között s minden oldalról hangzott

— Éljen az uzsora! Éljen a nyuzáz!

A többi szakaszt felszólalás és változtatás nélkül fogadta el a ház, mire az interpellációkra tértek át. Választ azonban senki sem kapott.

Az ülés 2 órakor véget ért.

A fürdő-vasut ügye.

Újból a közgyűlés elé kerül.

A fürdővasut létesítésének a kérdésében Nagyvárad város törvényhatósága a február havi közgyűlésben egy szótöbbséggel azon határozatot hozta, hogy ha a fürdővasut kiépül és üzemét megkezdi, Nagyvárad városa 50.000

korona értékű részvényt vesz át a fürdővasut részvénytársaságtól.

Knapp Lajos és még 42 törvényhatósági bizottsági tag adták be az indítványt, amelynek a magva az, hogy a közgyűlés által megszavazott s utólag fizetendő 50.000 korona nem áll arányban a fürdővasut fontosságával. Kifejti a vasut közegészségügyi és közgazdasági fontosságát s rámutat, hogy a vasut nagy villamárám fogyasztó lesz. Indítványozzák, hogy a törvényhatóság 150.000 koronát szavazzon meg.

Hankovics Ferenc és társa engedményesek kérelmében pedig rámutat, hogy a vasut nagy fontosságát a városi tanács elismerte s a város bár szerény támogatását köszönettel fogadják.

Rámutatnak arra, hogy a kért 300.000 koronáért felajánlották, miszerint 60 év múlva az egész vasutat teljes felszereléssel ingyen átadják a városnak.

Majd a következőket mondják újabb kérelmükben:

A tekintetes törvényhatósági bizottságnak fenti számú véghatározatában ezen ajánlatunk el, vagy el nem fogadása tekintetében semminemű intézkedés nem foglaltatik, minthogy pedig az 1908 év október havában részvényjegyzés iránti beadványunknak éppen ezen legfontosabb részét és lényegét a tekintetes törvényhatósági bizottságnak már említett véghatározata elintézés nélkül hagyta; kötelességünknek tartjuk kijelenteni, hogy a már megszavazott 50.000 korona ellenében a fürdői vasutnak a város területén kívül építendő vonalára és tartozékára az átháramlási jogot nem vagyunk hajlandók a város közönsége részére biztosítani, hanem ragaszkodunk a várossal kötött terület használati szerződésnek 44. §-ában biztosított jogunkhoz, mely szövege szerint a következőképen szól:

„44. §. A városnak jogában lesz a jelen szerződés lejártakor a fürdői vasutnak a vármegye területén épített vonalát, összes tartozékait, az áramfejlesztő központi telepen levő összes épületeket s gépészeti felszereléseket, telkeket, valamint a vasuthoz tartozó személy és teherszállító s egyéb forgalmi eszközöket s egyéb a vasut céljaira szolgáló ingó s ingatlanokat azok összes tartozékait megváltás útján tulajdonába venni.

Ezen megváltására a becslési ár s ennek 20 (husz) százaléka.

Kikötetik azonban, hogy a becslési ár nem lehet kevesebb, mint a vasut engedély okiratszerű alaptöbbségéből tényleg befektetett összeg.

E határozatban részünkre biztosított s általunk kétoldalú jogügylet folytán megszerzett ezen magánjogi jogosítványt már felajánlottuk Nagyvárad város közönségének; tesszük ezt most is azon jogos feltevéstől indítva, hogy a városi törvényhatóság bölcs és előrelátó vezetősége kellőleg értékelni fogja azt a körülményt, hogy mennyivel gazdaságosabb az átháramlott tulajdonjognak a fenti §-ban biztosított s az átháramlás időpontjára vonatkoztatott ellenértékét, 3000 darab 100 koronás névértékű részvénynek mai jegyzése által megváltani s hogy mily lényeges gazdasági és üzleti érdeket elégít ki és biztosít magának a város azzal, hogy 300.000 korona értékű s hozzá kamattal garanciával ellátott részvény jegyzésének ellenében megszerez és átvesz már most egy olyan tár-

Sirolin

Emeli az étvágyat és a testsúlyt, megszünteti a köhögést, váladékot, éjjeli izzadást.

Tüdőbetegségek, hurutok, szárazköhögés, skrofulozis, influenza

ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Mint hogy értéktelen utánzatokat is kínálnak, kérjen mindenki „Roche” eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svájc)

„Roche”

Kapható orvosi rendelre a gyógyszerárúban. — Ára ötszáz forint 4. — korona.

gyat, melynek effectiv becsértéke a mai napon 1.663.000 korona.

Tekintetes Törvényhatósági Bizottság! Meltóztatásuk beható megfontolás tárgyává tenni a létesítendő vasut átháramlásának a városi vasúti érdekére kiható és nagyfontosságú kérdését;

melynek alapján tisztelettel kérjük kegyeskedjék a legközelebbi közgyűlésen hozandó kiegészítő határozattal a már megszavazott 50.000 korona helyett 3000 darab a 100 koronát névértékű részvény jegyzése ellenében a megépítendő vasut vissztehernélküli átháramlását, valamint Nagyvárad város közönségének ez iránti várományosi jogait biztosítani; melyre készségünket ezennel kötelezőleg felajánljuk.

A kérelem további folyamán rátérnek arra is, hogy a közgyűlés azon határozata, miszerint a vasut üzembehelyezése után veszi át a részvényeket, ellenkezik a kereskedelmi törvényvel, mert egy részvénytársaság csak a részvények jegyzése után alakulhat meg. — Ilyen körülmények között kérik, hogy a hozzájárulást a város akként precizírozza, hogy Nagyvárad városa a hozzájárulási összeget szabályszerű részvény aláírás és törvényszerű befizetés alakjában kívánja biztosítani.

*

Nagyvárad város tanácsa, mint állandó választmány tegnap tárgyalta úgy az indítványt, mint a kérelmet s arra az álláspontira helyezkedett, hogy tekintve, miszerint ebben a kérdésben már megnyilatkozott a törvényhatóság, továbbá tekintetbe véve, hogy a hozott határozat ellen több felebbezés lett beadva, a múlt ülés határozata még nem jogerős. Nem jogerős határozat felett pedig újból nem határozhat (?) a törvényhatóság s így javasolja a tanács, miszerint úgy az indítvány, mint a kérelem felett térjen napirendre a közgyűlés.

Méreg a kávéban.

Székelyhidi tudósítónk telefonálja a következő igen érdekes esetet, mely Szilágyi János kiskágyai lakos családjában játszódott le a tegnapi nap folyamán.

Szilágyi János Budapesten több évig volt br. Bánffy Dezső volt miniszterelnök szolgálatában s ott megismerkedett Németh Katalinnal, a báró szakácsnéjával s az inas és a szakácsné hosszas szerelmi viszony után törvényes frigyre léptek. Egyideig rendszeren élt a Szilágyi pár s miután már kis vagyont gyűjtöttek össze hazamentek Kiskágyára s ott egy házikót vettek maguknak.

Az utóbbi időben azonban a férjénél 6 évvel idősebb asszony örökös féltékenységgel bosszantotta az urát, aki egy darabig csak tűrte, de később teljes eréllyel lépett fel s bizony nem egyszer jól megtáncoltatta a féltékeny menyecskét.

Néhány nappal ezelőtt az asszony gyanújának bizonyos szovitár igazolása is napfényre került s ez oly annyira elkeserítette a szerelmesőt, hogy kegyetlen bosszúra készült.

Reggel, az ura kávéjába marólug oldatot tett s oda állította férje elé. Nem szokott szives hangon kínálgatta.

— Igyék János, ma igen jó ám a kávé! Szilágyinak mindjárt feltűnt nejének szokatlan szivélyessége s gyanút fogott. Nézegetni kezdte a kávé s észre vette, hogy abban van valami, mert igen furcsa volt a színe.

— Semmi, szól az asszony megrémülve, csak kevés benne a fekete.

A férj megízlelte a kávé s bizony az igen furcsa ízű volt.

— Mit tettél ebbe te alávaló!

Kiáltott s ment a konyhába s kutatni kezdett a kávéskanna után. Eközben rátalált a megmaradt marólugra. Rögtön tisztában volt mindennel.

— Te megakartál mérgezni. Gyilkos!

És ezzel elrohant az előljáróságához, hol bejelentette, hogy felesége mérget kevert az ételébe, hogy őt elpusztítsa. A székelyhidi főszolgabírói hivatal intézkedik s bejelenti holnap az ügyet az ügyészségnek, hol elrendelik majd a vizsgálatot a mérgekeverő asszony ellen.

UJDONSÁGOK.

Tájékoztató.

Március 7. A nagyváradai tisztviselők fogyasztási szövetkezetének közgyűlése délelőtt 11 órakor az »Otthon«-ban.

Március 7. A Kath. Kör közgyűlése és Palotay emlékünnepe d. e. 11 óra.

Március 11. Városi közgyűlés d. u. 3 óra.

Márc. 18. A kath. kör. bójti estéje d. u. 6 órakor a jogakadémián.

Ápr. 1. A kath. kör bójti estéje d. u. 6 órakor a jogakadémián.

Ápr. 15. A kath. kör hangversenye d. u. 6 órakor a főgymnáziumban.

A püspökségi vagyon leltározásának befejezése.

B. e. Szürecsányi Pál püspök halála óta, tehát már hét hónap óta folyamatban volt a nagyváradai l. sz. püspökség vagyonának leltározása. Közben csaknem két hónapig szünetelt a munka, melyet Madách miniszteri biztos vezetett. E munkát tegnap fejezték be, aláírták a jegyzőkönyvet s felosztatták a háztartást.

A miniszteri biztos most már jelentést fog tenni a munkálatok befejezéséről Apponyi Albert gróf vallás és közoktatásügyi miniszternek s ennek kapcsán az illetékes tényezők bizonyára megteszik a lépéseket a püspökség betöltésére vonatkozólag.

A mint az itt közlőtekből önként következik, a mi eddig a püspökség betöltéséről a lapokban megjelent, az mind puszta kombináció, melynek reális alapja nincs.

Ha normális politikai viszonyok közt lennénk, most már jogosan remélhetnénk, hogy közelebb be lesz töltve elárult egyházmegyénknek püspöki széke. Mert Apponyiról nem tételezhetjük fel, hogy egyházi és hazai törvényeink ellenére ok nélkül huzamosabb ideig betöltetlenül hagyná a püspöki széket. De tartunk tőle, hogy a politikai válság e téren is éreztetni fogja áldatlan következményeit.

Egyelőre reméljük a legjobbat és bizó lélekkel imádkozunk tovább, hogy egyházmegyénk Jézus Szíve szerint való főpáztort nyerjen.

* **Végh Ödön — osztálytanácsos.** Ő felsége a király Végh Ödön pénzügyminiszteri titkár, miniszteri osztálytanácsossá nevezte ki. Ez a jól megérdemelt előléptetés városunkban is nagy örömet okozott, mert Végh Ödön nagyváradai fia, egy körös-utcai polgárnak a fia, itt nőtt fel, itt végezte iskoláit és itt kezdte pályáját a pénzügyigazgatóságnál; innét nevezték ki Budapestre a közigazgatási bírósághoz. Ki-nevezése alkalmából városunkból is számosan üdvözölték.

* **A jövő évi választók névjegyzéke.** Nagyvárad város központi választmánya kedden, március 9 én délután 4 órakor ülést tart a városházán, amelyen az 1910. választók névjegyzékének összeállítására teszik meg az intézkedéseket.

* **Kell-e állami gimnázium?** Dr. Weimann Jenő törvényhatósági bizottsági tag, abból az alkalomból, hogy a nagyváradai premontrei rend főgymnáziumából 3 tanulót súlyos fegyelmi vétség miatt kicsaptak, azon indítványt terjesztette Nagyvárad város törvényhatóságához, hogy feliratot intézzen a kultuszminiszterhez, miszerint Nagyváradon állami gymnásiumot állítson fel, mert a premontrei rend főgymnáziuma nem felel meg a kor követelményeinek. Ez az absurd indítvány a csütörtöki közgyűlés elé kerül, a városi tanácsnak azon helyes javaslatával, hogy a törvényhatóság egyszerűen térjen napirendre az indítvány felett. Egyebet úgy sem érdemel.

* **42 új házhely.** Nagyvárad városa a gázgyár és a honvédlaktanya között a Rulikovszky uton levő szántóföldet házhelyekül parcellázatni óhajtja. A főmérnök készített már tervet, de a szépészeti és közlekedési szakbizottság azokat nem fogadta el, hanem utasította a főmérnököt, hogy olyan terveket készítsen, amelyek csak a Rulikovszky-utól befele függőlegesen legyenek utcák, nem parallel is a Rulikovszky uttal. A mérnöki hivatal most 3 új tervet készített és pedig egyet 4 befelé futó utcával s 42 házhellyel, egyet öt befelé futó utcával s 34 telekkel és egyet öt ut utcával s 36 szép telekkel. A főmérnök a 42 telekre osztott tervet ajánlja. A terveket a szépészeti és közlekedési szakbizottság közelebb tárgyalja.

* **A lakatosok kulcsosimere.** Nagyváradon a kereskedők annyira tulzásba vitték a cégtáblák kitzését, hogy némelyik egy egész ajtót függesztett ki a bolt ajtó fölé, az ut közepe felé. Mivel ezek a kiugró cégtáblák veszélyesek voltak a járókelőkre, azokat szabályrendeletben tiltotta el a város. De tulzalgalmában a rendőrség tultott az célon, mert még az arasznyi trafik táblát, a borbély tányért és a lakatosok kulcsosimereit is eltiltotta. A lakatosok ez ellen felebbeztek, de a közigazgatási bizottság elutasította őket, mire panaszkérvennyel fordultak a közigazgatási bírósághoz. A közigazgatási bíróság a közigazgatási bizottság határozatát feloldotta, mert a felebbezési fórum II-od fokban a város törvényhatósága. Ide kerül tehát az ügy, ahol bizonyára méltányos elintéztést nyer.

* **A terek és parkok gondozása.** A város parkjainak és tereinek gondozását és megfelelő karban tartását szerződés alapján a nagyváradai lövész egyet tartozik ellátni s ezért évenként 12000 koronát fizet a város. A parkok és terek azonban nagyon mostoha gondozásban részesülnek s ez már igen sok interpellációra adott okot. Dr. Kazay Kálmán törvényhatósági bizottsági tag tegnap indítványt adott be a városhoz, amelyben indítványozza, hogy a lövész egylettel kötött szerződést már most mondja fel a város a jövő évtől kezdve, mert a tereket nem gondozza kellőleg. Ez év végével úgy is lejár a várossal kötött szerződés.

* **Ágyalapítványok király Ő Felsége és Erzsébet királyné nevére.** Őz. Des. Echerolles-Kruspér Sándorné urnő, a városi árvaház elnöknője, tudvalevőleg buzgó fáradozással és nagy utánajárással megfelelő összeget gyűjtött, hogy abból király Ő Felsége és b. e. Erzsébet királyné emlékére a városi árvaházban ágyalapítványokat létesítsenek. Nagyvárad város törvényhatósága hálás köszönettel fogadta a kiváló urnő buzgalmát s egy-egy ágyalapítványt létesített a király nevére és az Istenben boldogult Erzsébet királyné emlékére. Glac Antal főispán tegnap átirt Nagyvárad városához, hogy a kabinet iroda értesítése szerint király Ő Felsége legkegyelmesebben megen-

gedte, miszerint a városi árvaházban létesített két ágyalapítvány egyike »Ágyalapítvány I. Ferencz József császári és apostoli királyi Fel-sége« nevét, a másik pedig »Ágyalapítvány megboldogult Erzsébet királyné emlékére« nevet viselhesen.

* **A nagyvárad-i kamara véleménye az ipartörvény-tervezetről.** A nagyvárad-i kereskedelmi és iparkamara már felküldötte véleményes jelentését az új ipartörvény-tervezetről a kereskedelmi miniszterhez. A nagy terjedelmű s az egyes szakaszokra kiterjedő gondos tanulmány most könyv alakban is megjelent s az ipartügyekkel foglalkozóknak érdekes anyagot nyújt a tanulmányozásra. Az a kedvezőtlen vélemény, amelylyel az egész ország érdekeltsége fogadta a törvénytervezetet, ezen munkában is kifejezésre jut, amellyel, hogy gondosan ki vannak emelve a tervezetnek helyes és jó rendelkezései. Az egyes szakaszoknál javasolt változtatások, vagy azok kihagyásának szüksége mindenütt bő indokolással is el van látva éppen úgy, mint minden oly javaslat, amelynek felvételét a tervezetbe szükségesnek látja a kamara. A 76. oldalra terjedő munka dr. Sarkadi Lajos kamarai titkár tollából került ki s az ő szakértéséért dicséri. A becses munkára még visszatérünk.

* **Halálozás.** Mint részvétellel értesülünk, Klósz Antal magyarcsekei körjegyzőt mély gyász sújtotta. Neje, szül. Égethő Ilona, élete 52. évében elhunyt. Temetése ma vasárnap délután 3 órakor lesz Magyarcsekén.

* **A várad-i jogászok gyűjtése az aradi vesztőhely megváltására.** Az aradi tizenhárom vértanu kivégzési helyének, az u. n. aradi vesztőhelynek magántulajdonból megváltása ügyében tudvalevőleg dr. Barabás Béla orsz. képviselő országos mozgalmat indított. Az ország különböző vidékén gyűjtések, adakozások történnek, hogy a nemzet ezen kegyeletes helyét megszerezhesse. Nagyváradon, mikor a jogakadémia ifjúsága megbeszélte a március 15-ikén rendezendő ünnepélyt, Véssey Kálmán joghallgató felvetette azon eszmét, hogy az ünnepélyt belépti-díjjal kellene rendezni s a befolyó összeget az aradi vesztőhely megváltására fordítsák. Nehogy azonban ez a körülmény esetleg korlátozza az ünnepély látogatottságát, ezt az eszmét elvetették. A dologról értesülvén dr. Bozóky Alajos kir. tan. jogakadémiai igazgató, tegnap magához kérte Véssey Kálmánt s felemlítette előtte, hogy a jogakadémia ifjúsága már évtizedekkel ezelőtt felkarolta a nemes, hazafias eszmét. A jogakadémia 100 éves történetéből kimutatta, hogy 1888. évben a nagyvárad-i jogakadémia ifjúsága orsz. gyűjtést indított az aradi vesztőhely megváltása céljára s be is gyűlt 1228 forint (2456 korona) s azt rendeltetési helyére, Budapestre el is küldték. Ez az összeg azóta, a kamatok kamatával körülbelül 5000 korona. Az érdekes igazgató felkérte Véssey Kálmánt, hogy keresse meg levélben dr. Barabás Béla orsz. képviselőt, hogy megvan-e s hol van ezen összeg s annak kamatai. Van-e már valami alap s benne van-e ebben a Nagyváradon ezelőtt 20 évvel gyűjtött összeg és annak kamatai.

* **Ongyilkos adótiszt.** Tegaapi számunkban részletesen emlékeztünk meg arról a titokzatos öngyilkosságról, melyet Nikolics Miklós 23 éves adótiszt követett el Belényesen, eddig ismeretlen okból kitolyólag. Azó a sikerült megtudunk, hogy miben rejtek a szorgalmas és közszeretben álló fiatalember öngyilkosságának az oka. Nikolics Miklós szorgalmas ember volt ugyan és mindent megtett, hogy fellebbvalói dicséretét kiérdemelje, de kellő képessége hiányzott a precíz munkához. A pénzügyigazgatóság egyik titkára napokkal ezelőtt hivatalvizsgálatot tartott Belényesen s Nikolics munkakörében kisebb, inkább formai hibákat talált s ezért keményen, s tán tulszigorral is, megdorgálta a hivatalnokot. Egy levelet is helyezett kilátásba. Nikolics Miklóst nagyon elkéséltette a dolog s szinte remegve várta a levelet. Tegnapelőtt végre kézhezkapta a megígért irást melynek tartalma hivatalos titok ugyan, de a

legnagyobb valószínűség szerint erős dorgálásokat foglal magában. A szerencsétlen fiatalember annyira szívére vette a dolgot, hogy aznap megvált életétől.

* **A kántortanítók sérelme** Hogy az új népiskolai törvény nem hozott teljes megnyugvást a tanítók soraiban minden vonalon, azt a közöttük készülődő újabb mozgalom bizonyítja legjobban. Sértő a kántortanítókra nézve a törvény 11. §-a, mely kimondja, hogy »ha a tanító kántori teendőt is végez, a megállapított legkisebb fizetés erejéig a tanítói és kántori járandóságok együttesen tanítói fizetésnek veendőek.« Sértő már magában véve az a körülmény, hogy míg az egyik tanító csak egy-, a másik két féle munkát végez ugyanannyi fizetésért. De legsértőbb mégis az, hogy míg a kezdő tanítók egyszerűen belecseppennek az ezer koronás fizetésbe és vele járó nyugdíj jogosultságra, addig az érdemekben megőszült kántortanítók ugyanazon jogokért terhes adót fizetnek. Amazok 5-, ezek 50 percentet. Meltányos ez a kivétel ott, ahol a tanító tényleg élvezett fizetésemelésbe lép, de nem a kántortanítóknál, akik csak névleges fizeteskiegészítésben részesülnek. Korpótlékjuk-, valamint a minimális 1000 koronán felül, bármily összeg után ők is készséggel megfizetik a rájuk eső adót. Ily kivétel mellett nem csoda, ha egyik másik kántortanítóra 5—600 korona adó esik, amelyet alig egy év leforgása alatt kell megfizetniük. Érthető tehát, hogy a közoktatásiügyi miniszter f. év január 9-én kiadott rendelete sok könnyet facsar ki a kántortanítók szeméből. Végre is a kántortanítók, akiknek legnagyobb része vezető szerepet visz nemcsak az iskola falain belül, hanem a társadalomban szociális és kulturális téren, méltán megérdemlik, hogy igazságos bánásmódban részesüljenek. A közeledő tavaszi tanítói gyűlések programjába Stempay közbőlzeti kántortanító és kerületi társai következőket sürgetik felvetetni: 1. Mondja ki a gyűlés, hogy azon kántortanítókra nézve, akiknek tanítói fizetése ezer koronáig kántori jövedelemből egészítették ki, a különbözet után kirótt 50 százalékos nyugdíjadó törültesse. Ha ez nem volna keresztülvihető, 2. módosítsassék oda a rendelet, hogy ezen különbözet után, a méltányosság figyelembe vételével, egyelőre 5 százalék s a későbbi jövőben, amidőn a kántortanítók tanítói fizetése a törvényes minimumig tényleges kiegészítést nyer, mint azt a kultuszminiszter 1907-ben ki-látásba helyezte, pótlólag 45 százalék fizetesséék.

* **A Félixfürdő vendégei.** A Félix-fürdőben dacára a még mindig hideg időnek, állandóan szép számu közönség tartózkodik. A jelenlegi állandó vendégek névsora a következő: Fráter Vince földbirtokos Gálospetri, Kozma János esperes Érkörtvélyes, Buteán János gr. kanonok Nagyvárad, Emir Suleymen Kispány, Papp Erzsébet színésznő dboszkva, özv. Papp Györgyné magánzónó Nagyvárad, Tarsoly Ferenc nagyiparos Nagyvárad, Róth József kereskedő Nagyvárad, Weisz Mór kereskedő Nagykároly, Hartmann Mórné kávéház tul. Debrecen, ifj. Filipp Antal üveggyári hiv. Feketeerdő, Roska Vertán kir. végrehajtó Szilágyosmlyó, Lovács Antal földbirtokos Hajdubagos.

* **Küry Klára,** Petrás Sári, Márkusné, Szoyer Ilona, Sz. Varsányi Irén, Góthné, Kertész Ela, Ötvös Gitta, P. Gazsi Mariska, stb. hazánk legkiválóbb színésznőinek nyilatkozatai igazolják a Kerpel-kézfinomító kellemes használatát és gyors és biztos hatását. Vörös, fagyos, felrepedt, érdes, durva, ráncos kez-ek 3 nap alatt ragyogó fehérré és bársonysimává lesznek a Kerpel-kézfinomító használata által. Nem zsiros és nem ragad, tehát nappal is használható. 1 üveg ára 90 fillér, 4 üveget hármentve küld Kerpel gyógytár, Budapest V. Lipót-körut 28. Kerpel bőrfinomító mosdószappan 3 darab 1 korona 30 fillér, Nagyváradon kapható stb. stb.

* **Egy ipartelep kibővítése.** Új vállalatnak még alig volt olyan sikere Nagyváradon, mint a Wikus-féle országoshírű cukrászda nagyvárad-i fiókjának, mely tudvalevőleg a *Fekete Sas* palota passage részében csak nemrég nyitotta meg gyönyörű helyiségét. E siker titka pedig az, hogy a nagyvárad-i Wikus féle cukrászda föltétlenül szolid üzleti elveket vezetett be s legfőbb céljával azt tűzte ki, hogy a legkiválóbb anyagokból, elsőrendű munkáskezek által készített olyan cukrász iparművészeti produktumokkal lássa el a fogyasztó közönséget, amely készítmények a legjobbak, leg-tökéletesebbek ezek a téren s a legegyszerűbb igényektől a legmagasabb gourmanderiáig mindent kielégítenek. A közönség méltányolta is a Wikus-féle cukrászda kiválóságait s fokozódott érdeklődé-e azt eredményezte, hogy a cég ma már a vállalat kibővítését tervezi, hogy pontosan és akadály-talanul megfelelhessen a cukrászdát látogató igazán előkelő közönség és a megrendelő családok igényeinek.

Ma délelőtt 10-től 1-ig

KATONA ZENE a Pannonia étteremben.

UJ! „ERDÉSZLEÁNY-KERINGŐ“ UJ!

Villás reggeli. Dróher és bajor sör.

* **Bejelentések a gazdasági munkás-és cselédpénztárba.** Nagyvárad város tanácsa felhívja mindazon munkaadókat, kik az 1900 évi XVI. tc. alapján munkásaikat és alkalmazottaikat az orsz. gazd. munkás és cseléd segélypénztárba bejelenteni tartoznak, hogy a fent idézett tc. 8. §. értelmében 1 kor. 20 fillér hozzájárulási díjat, mely a folyó évi április hó 1-én válik esedékessé, legkésőbb április hó 15-ik a városi adóhivatal pénztárába fizessék be. Nagyvárad város tanácsának, 1909 március hó 3-án tartott üléséből. Rimler Károly, polgármester.

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Vasárnap délután: A király. Este: Tatárjárás.

Hétfő: Liliomfi, Szigligeti Ede születésének évfordulója alkalmából.

Kedd: Kivándorló, ujdonság.

Szerda: Kivándorló.

Csütörtök: Kivándorló.

Péntek: Erdészleány.

Szombat: Kaméliás hölgy.

Vasárnap délután: Gésák, este: Erdészleány.

Posta Mariska a Tanítónőben.

A biharmegyei tanítók létesítendő árvaháza javára a Szigligeti-színházban tegnap Bródi hihedt darabjának a Tanítónőnek címszerepét egy vérbeli tanítónő, Posta Mariska játszotta, ami az előadásnak különös érdekességet adott. A cél, melynek javára az előadás szolgált, szép és dicséretes; a mód azonban, melyet választottak, annál szomorubb épen azok részéről, akik a szép célt szolgálni kívánták, mert szomorú tünet, hogy a biharmegyei tanítósság éppen Bródi hihedt darabját választotta a cél szolgálataira; az a tanítósság, mely méltán hirdeti magáról, hogy a magyar barát és társadalmat szolgálni hivatásának tartja.

Nem mutatunk rá az okokra, amelyek e megjegyzészerű véleményünket igazolják, mert véleményünket csak megjegyzésként tartottuk szükségesnek ezuttal is nyilvánítani. Azér ártva magára az érdekes vállalkozásra, az előadásról kívánunk szólni. Itt megállapítjuk, hogy Posta Mariska a színpadon mindvégig érdekes s olykor kedves jelenség volt. A játékán mindenesetre meglátszott, hogy műkedvelő s különösen az első felvonásban idegenszerűleg hatott. A második felvonásban már a cselekmény

élénkebb bonyolódásánál fogva is határozottan jobb volt alakítása, sajna azonban, hogy organuma nem győzte a jóakaratot. A harmadik felvonásban mintha bágyadt is lett volna. Altalában és egészben szereplése a gyenge siker jegyében folyt le. Egyetlen megkapó mozzanata a harmadik felvonásban az a jelenet, amelyben rezignáltan ugyan, de erős elhatározással lemond a milliomos fiú szerelméről, — azonban kifejezi, hogy azután is az lesz, akije volt. Hogy az egyes jeleneteket kellő hatással kifejezésre juttatni nem tudta, annak oka talán a gyors beszédében és nem elég erős organumában is rejlett, véleményünk szerint azonban legfőképpen abban, hogy a vérbéli tanítónő sem tudta a darab kirívó hazugságait lélektani lehetetlenégeit, melyeknek semmi közük az élethez, átézni s igaz kifejezésre juttatni. És ez a bizonyosság az egyetlen vigasztaló momentum az egész dicséretes vállalkozásból. p.

IRODALOM.

☒ **Keresztény szempontok a büntetőjogban.** Az Aquinói Szent-Tamás-Társaság tegnap, szombaton délután tartotta rendes évi közgyűlését a budapesti központi papnevelő intézet dísztermében, igen előkelő egyházi és világi férfiak jelenlétében. A különböző jelentések meghallgatása és a tisztujítás után dr. Krüger Aladár ügyvéd, lapunk belső munkatársa tartott nagy érdeklődéssel hallgatott előadását *»Keresztény szempontok a büntetőjogban«* címmel.

Az előadó behatóan kimutatja, hogy a büntetőjogban igenis helyet foglalhatnak a szociológiai elemek és módszerek, de nem azé a szociológiáé, mely rombol. Így vezet oda, hogy a büntetőjogban a keresztény szociológia alapelveinek kell teret hódítani. E szerint kiindulási pont az volna, hogy az ember akarata szabad, de a rosszra hajlamos. Ez ellen a hajlandóság kell küzdeni, a szabad akaratnak szigorú szemmel tartásával. A büntetőnovellának a fiatalokura és a büntetés felfüggesztésére vonatkozó rendelkezéseit is ebből a szempontból magyarázza a felolvasó és kívánatosnak jelzi, hogy ez a keresztény szociológiai irány a büntetőtörvénykönyvnek egész lényegét és további részleteit is hassa át.

EGYESÜLETEK.

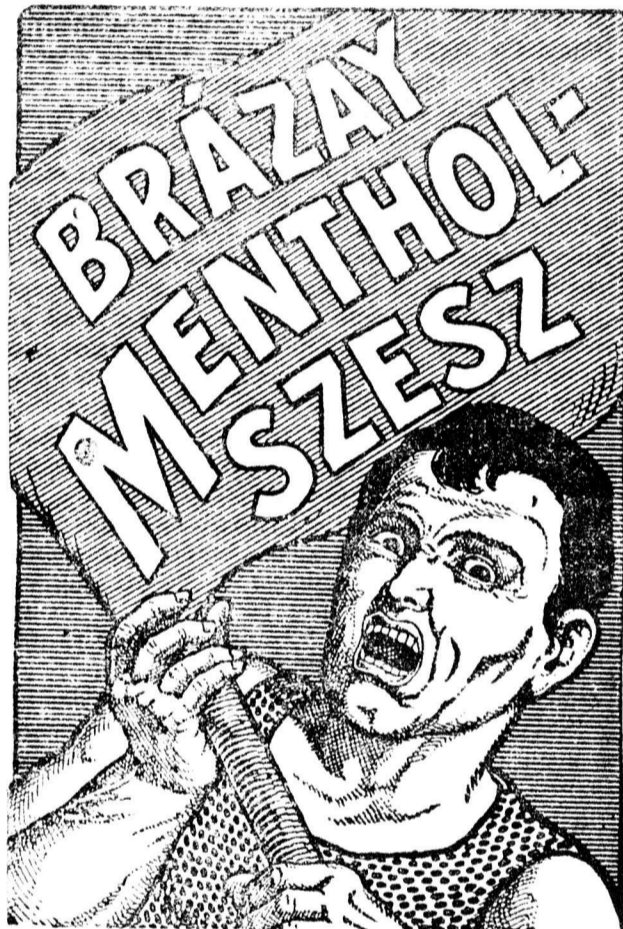
☒ **A katolikus kör közgyűlése.** A nagyváradai katolikus kör ma, vasárnap, március 7-én délelőtt 11 órakor tartja rendes évi közgyűlését, amelyen nemcsak a szokásos ügyek kerülnek tárgyalásra, hanem ez alkalommal kegyelettel áldoz a kör b. e. elnöke Palotay László emlékének s leleplezi arcképét. A közgyűlésen részt vesz a kör elnöke b. Gerliczy Ferencz is, aki a megnyitó beszédet tartja. Tekintettel a közgyűlés ünnepélyes és kegyeletos mozzanatára, nemcsak a kör tagjait, de azok családjait is szívesen látja az elnökség.

☒ **A gyermekvédő liga választmányának ülése.** Az Orsz. gyermekvédő liga nagyváradai fiókja tegnap délután rövid ülést tartott Glac Antal főispán elnöklése alatt, amelyen özv. Grünwald Henrikné, özv. Schwarcz Ábrahámné, Butyka Lajosné, Szentlélek Kálmánné, Kiss Döméné, továbbá Rimler Károly, dr. Edelmann Menyhért, Gerő Ármin, Nagy Lajos, Réz Mihály, Szűcs Izsó és Szondy Vilmos a gyermekmenhely gondnoka, Glac Antal elnök bejelentette, hogy a gyermekvédelem az egész megyében szervezve van. Az orsz. központ felhívta a nagyváradai fiókot, hogy ez évben is rendezzen gyermeknapot. Az elmúlt évben a gyermeknap Nagyváradon 4712 koronát, Bihar megyében pedig 5785 koronát, összesen 10497 koronát jövedelmezett. Ez összegnek felét az orsz. központ a nagyváradai fiók részére engedte át. A főispán indítványozta, hogy ez évben is rendezzenek gyermeknapot Nagyváradon és pedig május 1. és 2-án. Ekkor már az

idő is kedvezőbb lesz az ilyen nyilvános gyűlésre s a szociálsták is látni fogják, hogy a liga fáradozik a szegény nép gyermekei érdekében. A főispán indítványát elfogadták. Szűcs Izsó felszólalt, hogy az iskolák tanítóit hívják fel, miszerint a gyermeknap alkalmából az iskolákban is gyűjtéseket rendezzenek. Dr. Edelmann Menyhért pedig arra bírta a választmányt, hogy intézzen előterjesztést az orsz. központhoz miszerint eszközölje ki a kultuszminiszternél hogy a madarak és fák napjának mintájára gyermeknapokat rendeljen el az iskolákban. Mindkét felszólalást elfogadta a választmány. A liga nagyváradai csoportjának évi közgyűlését április 18-ra tűzték ki.

NYILTÉR.

Az élet minden bajában legjobb segítség és legmegbízhatóbb háziszer a

ERŐSIT! SEGIT! MEGOV!

**Egy üveg ára 40 fillér.
Kapható mindenütt.**

TÁVIRATOK.

Ítélet a bajai sorsjáték ügyben.

Budapest, március 6. A bajai sorsjáték ügyében ma hozta meg ítéletét a felelővíteli bíróság. A bíróság Wagner Sándort harmadfélévi fogságra ítélte. Prigl Károlyra pedig helyben hagyta az elsőfokú ítéletet. A 99 089 korona nyerevény Ecker Antal kertészét illeti.

Igazságszolgáltatás.

§ **Nogáll püspök megrágalmazója.** Két évvel ezelőtt Nogáll János felszentelt püspök, nagyprépostnak tisztelői szobrot készülték állítani. Ebből az alkalmából a »Nagyváradai Munkás Ujság« brutális támadást intézett az elhunyt ellen. A nagy megbotránkozást keltő cikk miatt az elhunyt püspök testvéröccse, Nogáll Pál sajtópórt indított a lap ellen, mely Schwartz Lajost nevezte meg szerző gyanúval. A nagyváradai törvényszék rágalmozás vétségéért négy havi fogságra és ötszáz korona pénz-

büntetésre ítélte a vádlottat, aki a megokolás szerint egy közbecsülésben magasan álló elhunyt egyén emlékéért rágalmozással illette. A nagyváradai kir. ítélőtábla ezt az ítéletet helybenhagyta. A kir. Kuria pénteken Tarnai János bíró előadásában a semmiségi panaszok elutasításával hozzájárult az alsóbíróságok marasztaló ítéletéhez.

REGÉNYCSARNOK.

FALUSI TÖRTÉNET.

VIG REGÉNY.

Írta: **Faragó Béla.**

(Folytatás.)

4

Nem csoda, ha Emánuel bácsi a rektor-nak titokban panaszkodott. Sok sérelme volt neki, legeslegelső, hogy elnevezték Ünnepély Parázs-nak.

A tekintetes asszony miatt kapta Parázs Emánuel az »Ünnepély« jelzést, mert a kedves Stanci néni minden alkalmat megragadott, hogy magát feltüntethesse. Ismert valakit, nem ismert, a temetésen ott volt, betegségében levest, befőttest küldözgetett s valóságos mintasírást követelt el. Esküvőn ő rendezte, hogy induljanak, ki menjen az örömannyával, hányadik kocsin üljön a menyasszony, a vőlegény melyik nyoszolyó lánygyal menjen.

Keresztelőn segített nevet választani, névnapkor elment segíteni, urvacsorájához bort adott, követválasztáskor zászlót himzett, míg a zulu-háboru alkalmával is készítet tégést. Emánuel bácsinak részt kellett mindenben vennie, a hogy az asszony a madzagon rángatta.

Meg is kapták a szép nevet, mely nem annyira megtisztelő, mint büszkeséget ösztövérré tevő: Ünnepély Parázsék.

Valóságos szertartás-mesterré nőtte magát Stanci néni. Tőle kérdeztek tanácsot divatkérdésekben is. Hivatott reá, hiszen két divatlapot járatott és sok kérdésre felelt meg a zöld vagy rózsaszín borítékon...

Maga sokkal jobb családból származott, mint második férje és családi neve Lugos Konstancia mellé már leánykorában oda tették a fényes vagy a cifra jelzést...

De ember légyen az, ki akár az ünnepély, akár a cifra, vagy a fényes jelzést a szemébe merete mondani...

Emánuel úr nem sokat gondolt vele, mert az ünnepélyességnél fogva jelent meg a mulatságokon, hol a szomjas fiatalság körében nagyon kedves és elterjedt volt az a felkiáltása, saját mellére ütve:

»Szép így együtt a fiatalság...«

Néha egy-egy andalgós, vagy mártogatós lassut eltáncolt a feleségével, de mikor beszópt, akkor elbujt valahová a rektorral. A rektor kihuzott egy csomó zsiros kártyát, osztott nagy buzgalommal és hallgatta Móni bácsi panaszát, addig míg reggel felé elő nem huzták, hogy egy bucsu-pohárköszöntést mondjon az öreg úr, vagy szavaljon valami érzékeny dolgot p. o.

»Vándorszínész korában Megyery.«

Hazafelé mentőkben a rektor-nak mindig ott kellett ülni a bakon, mert így annak is jutott a szidásból.

— Megtöröm ezt a zsarnokságot; mondá a szegény Móni az napon Táltos Pál rektor-nak, mikor az Ilona-napi köszöntő fejében a kerítésen át egy-egy gyümölcszedő állványon ülve tartlizott a két szomszéd.

— Segíték a szomszéd uron...

— Áldja meg az Isten rektor uram, segítsen.

— Két akó borért szivesen.

— Adok én négyet is.

— Annál jobb, hát ide hallgasson szomszéd ur. Emlégeti-e a kedves tekintetes asszony első férjét?

VASUTI MENETREN D.

ÉRVÉNYES OKTÓBER 1-TŐL.

Budapest—Nagyvárad—Kolozsvár.

V. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.	Tvsz.	Sz. v.	Gy. v.	Oda. — Vissza.	Tvsz.	Sz. v.	Gy. v.	Tvsz.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	
7 20	8 20	12 20	2 25	—	—	5 40	9 15	Ind. Budapest	Erk.	5 00	7 20	7 50	—	1 40	6 40	9 40
—	—	10 28	2 43	+3 41	—	8 13	10 23	> Nagykáta	—	2 44	5 11	6 34	—	12 30	5 04	8 26
—	9 16	11 21	3 40	4 16	—	9 32	11 19	> Szolnok	—	12 34	3 44	5 39	—	11 38	3 49	7 32
5 13	11 28	2 06	7 42	5 57	1 35	12 25	12 55	> Püspökladány	—	5 06	12 54	3 56	10 20	9 52	12 48	5 27
5 27	—	2 18	7 59	—	1 49	12 41	—	> Bátor	—	4 50	12 41	—	10 01	—	12 37	—
5 43	11 48	2 33	8 18	+6 17	2 05	12 59	—	> Sáp	—	4 29	12 25	—	9 38	+9 33	12 23	+5 07
6 07	12 04	2 52	8 44	6 32	2 26	1 56	1 31	> Berettyóújfalva	—	3 59	12 05	3 18	8 56	9 19	12 05	4 53
6 21	—	3 05	9 01	—	2 38	1 50	—	> Mezőpeterd	—	3 31	11 51	—	8 35	—	11 52	—
6 34	12 21	3 17	9 17	—	2 20	2 04	—	> Mezőkeresztes	—	3 16	11 39	—	8 17	—	11 41	—
6 41	—	—	9 25	—	—	—	—	> Ártánd	—	+2 40	—	—	+8 07	—	—	—
6 51	—	3 30	9 37	—	3 04	2 18	—	> Bors	—	2 29	11 26	—	7 54	—	11 30	—
7 00	12 35	3 38	9 41	—	3 13	2 27	—	> Biharpuspöki	—	2 19	11 19	—	7 43	8 48	11 23	—
7 11	12 45	3 48	10 00	—	3 25	2 58	2 11	Erk. Nagyvárad	Ind.	2 5	11 09	2 89	7 28	8 41	11 14	4 15
—	12 58	4 10	5 44	7 09	—	3 06	2 18	Ind. Nagyvárad	Erk.	8 30	10 34	2 32	7 07	8 34	10 53	4 09
—	1 05	4 17	5 53	—	—	3 13	2 26	> Várud-Velence	—	8 22	10 27	2 26	7 01	—	10 47	—
—	1 15	4 27	6 04	—	—	3 22	—	> Fugyivásárhely	—	2 09	10 18	—	6 51	—	10 38	—
—	1 27	+4 38	+6 18	—	—	—	—	> Szakadát	—	+7 53	—	—	+6 38	—	10 27	—
—	1 36	4 47	6 30	7 42	—	3 42	2 51	> Mezőtelegd	—	+7 43	10 09	2 03	6 30	8 10	10 21	3 40
—	+1 43	—	+6 39	—	—	—	—	> Mezőtelki	—	+7 31	—	—	+6 21	—	—	—
—	1 50	—	+6 46	—	—	—	—	> Czécske	—	+7 24	—	—	+6 14	—	10 09	—
—	1 56	5 02	6 55	7 55	—	3 58	+3 05	> Élesd	—	7 17	9 44	+1 50	6 09	+7 58	10 04	+3 24
—	2 01	5 06	7 02	—	—	4 03	—	> Élesd megálló	—	7 10	9 53	—	+6 03	—	9 59	—
—	+2 10	—	+7 12	—	—	—	—	> Rikosd	—	+7 00	—	—	+5 56	—	—	—
—	2 23	5 25	7 46	8 15	—	4 22	3 26	> Rév	—	6 50	9 25	1 37	5 47	7 46	9 47	3 08
—	+2 27	—	—	—	—	—	—	> Rév megálló	—	6 39	—	—	+5 41	—	—	—
—	2 32	5 33	7 55	—	—	4 30	—	> Zichy barlang	—	+6 33	9 16	—	5 36	—	9 39	—
—	+2 37	+5 38	—	—	—	—	—	> Vársonkolyos	—	+6 27	+9 13	—	+5 31	—	—	—
—	2 49	5 49	8 13	—	—	4 44	—	> Brátka	—	6 15	9 04	—	5 21	—	9 28	2 49
—	2 57	5 57	8 22	—	—	4 52	—	> Jádvolgy	—	5 38	8 56	—	+5 15	—	+9 20	—
—	3 08	6 08	8 35	8 48	—	5 03	—	> Bucsa	—	5 26	8 47	—	5 03	—	9 13	2 34
—	+3 19	—	+8 48	—	—	—	—	> Feketető	—	+5 13	—	—	+4 50	—	—	—
—	3 32	6 30	9 07	9 03	—	5 27	4 16	> Csucsa	—	5 04	8 31	12 55	4 43	7 07	8 58	2 19
—	5 20	8 27	11 50	10 50	—	7 27	5 53	Erk. Kolozsvár	Ind.	1 30	5 59	11 10	—	5 21	6 49	12 32

Nagyvárad—Vaskóh.

Tvsz.	Szv.	Oda. — Vissza.	Szv.	Tvsz.
5 30	4 30	Ind. Nagyvárad	Erk.	9 49
5 42	4 41	> Várud-Velence	—	9 38
+5 57	+4 56	> Rontó	—	+9 24
6 07	5 05	> Félixfürdő	—	9 17
6 24	5 21	> Kardó	—	9 03
7 07	5 58	> Nyárló	—	8 37
7 21	6 11	> Magyargyepes	—	8 25
7 39	6 25	> Tasádfő	—	8 09
7 56	6 43	> Drágszéke	—	7 55
8 14	+7 00	> Magyarcséke	—	+7 36
+8 28	+7 15	> Dused	—	+7 22
9 01	7 45	> Szombatság-Rogoz	—	6 56
9 14	7 56	> Hollód	—	6 46
9 29	8 10	> Gyanta	—	6 23
+9 37	+8 17	> Fekete Kápolna	—	+6 14
9 51	8 31	> Solyom	—	6 00
10 00	+8 38	> Belényesörvényes	—	+5 53
10 10	+8 46	> Borz	—	+5 43
10 22	8 56	> Belényesujlak	—	+5 34
10 36	9 11	> Sonkolyos	—	+5 25
10 50	+9 22	> Fenes	—	+5 11
11 19	9 41	> Belényes	—	+5 01
11 30	+9 54	> Dragonyesd	—	+4 42
11 46	10 17	> Szudrics	—	4 31
12 00	+10 08	> Rieey	—	+4 19
12 19	+10 15	> Lunka-Rézbánya	—	+4 06
12 35	10 30	Erk. Vaskóh-Barest	Ind.	3 53

Vésztő—Kötegyán—Hollód.

Vv.	Vv.	Oda. — Vissza.	Vv.	Vv.
4 45	5 10	Ind. Vésztő	Erk.	20
5 07	5 28	> Okány	—	9 02
5 23	5 43	> Gyanta	—	9 21
5 36	5 52	> Sarkadkeresztúr	—	9 43
5 52	6 07	> Méhkerék	—	8 33
6 00	6 14	Érk. Kötegyán	—	8 06
6 16	6 30	Ind. Kötegyán	Érk.	7 19
6 20	6 34	> Pósa	—	7 07
6 48	7 02	> Illye	—	6 51
7 02	7 16	> Csegöd	—	6 34
7 12	7 26	> Erdőgyarak	—	6 25
7 21	7 35	> Árpád	—	6 16
7 39	7 53	> Feketebátor	—	6 06
7 52	8 06	> Feketető	—	5 44
8 17	8 31	> Tenke	—	5 24
8 37	8 51	> Rippa	—	5 11
8 49	9 03	> Mocsár-Gyanta	—	4 51
8 59	9 13	Érk. Hollód	Ind.	4 40

Szombatság—Rogoz—Dobrest.

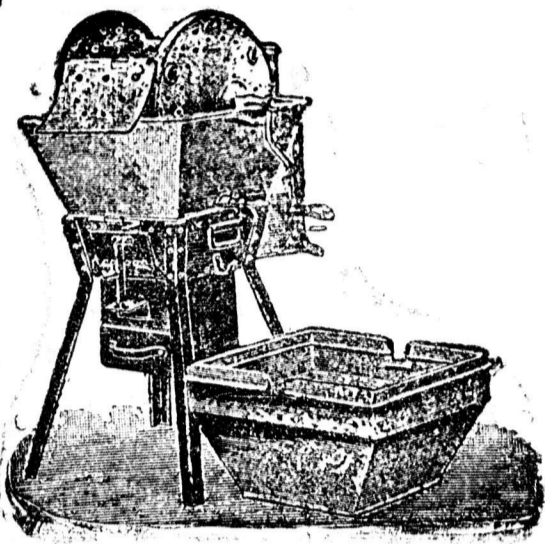
Vv.	Tvsz.	Oda. — Vissza.	Vv.	Tvsz.
9 30	7 50	Ind. Szombatság-Rogoz	Érk.	6 41
9 59	+8 19	> Nánhegyes	—	+6 14
10 09	8 29	Érk. Dobrest	—	6 04

Nagyvárad—Békéscsaba—Szeged—Arad.

Szv.	Mv.	Szv.	Mv.	Szv.	Vv.	Oda. — Vissza.	Vv.	Szv.	Mv.	Mv.	Szv.	Szv.
6 02	8 01	10 20	1 13	4 45	7 40	Ind. Nagyvárad	Érk.	8 28	9 40	12 05	3 10	4 00
6 12	8 13	10 30	1 25	4 56	7 52	> Óssi	—	8 14	9 29	11 52	2 57	3 49
6 29	8 33	10 48	1 48	5 15	8 00	> Less	—	7 54	9 12	11 30	2 35	3 33
6 44	8 44	10 56	2 00	+5 25	+8 33	> Gyapju	—	+7 40	—	11 14	+2 20	3 22
—	9 03	11 03	2 19	5 34	8 45	> Cséfa	—	7 30	8 54	11 03	2 10	3 15
—	+9 13	—	2 31	—	+8 56	> Pusztaradvány	—	+7 17	—	10 38	+1 47	—
—	+9 20	—	2 39	—	+9 07	> Madarász	—	+7 09	—	10 30	+1 40	—
7 08	9 27	11 16	2 51	6 02	9 19	> Nagyszalonta	—	7 02	8 31	10 22	1 33	2 51
—	+9 40	—	3 07	—	+9 30	> Pusztabarmód	—	+6 25	—	10 05	+1 16	—
7 28	9 59	11 44	3 27	6 24	9 41	> Kötegyán	—	6 11	7 54	9 52	+1 04	2 32
7 39	10 11	11 53	3 40	6 33	10 10	> Sarkad	—	5 54	7 41	9 29	12 44	2 22
—	10 23	+12 02	3 53	+6 42	10 20	> József szanatórium	—	5 40	9 15	12 30	+2 12	+6 21
—	+10 27	+12 05	3 58	+6 51	10 30	> Gyulai városrész	—	5 36	9 10	12 25	+2 08	—
7 58	10 39	12 18	4 12	6 57	10 40	> Gyula	—	5 22	7 18	8 56	12 14	2 01
—	+10 51	—	4 27	+7 07	+10 50	> Biczere	—	+5 08	+7 06	8 36	+11 58	—
8 17	11 04	12 37	4 42	7 18	11 05	Érk. Békéscsaba	—	4 50	6 56	8 18	11 43	1 38
—	16 12	3 29	6 34	9 06	—	Érk. Arad	—	4 38	5 09	8 18	11 25	4 16
10 45	1 42	4 22	9 46	11 01	—	Érk. Szeged-Rókus	—	3 30	—	—	10 59	3 01

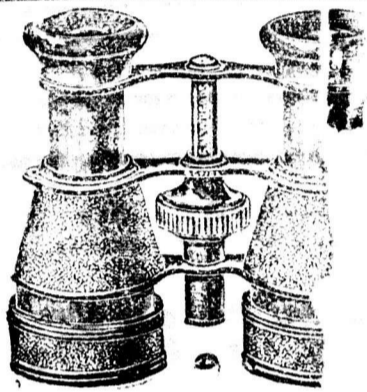
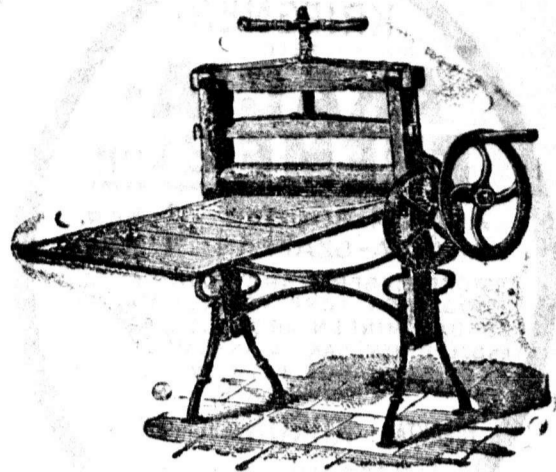
Nagyvárad—Gyoma.

Szv.	Vv.	Oda. — Vissza.	Szv.	Vv.
6 20	2 00	Ind. Nagyvárad	—	Érk.
6 36	2 14	> Óssi	—	9 20
6 51	2 28	> Uj-Palota	—	9 03
7 05	2 40	> Gyires	—	8 47
+7 19	+2 53	> Vizes-Gyán	—	+8 17
7 26	3 00	> Körösszeg	—	7 7
7 37	3 10	> Nagy-Harsány	—	6 59
7 57	3 29	> Szasal	—	6 50
8 14	3 45	> Nagy-Tóti	—	6 41
8 26	3 57	> Komádi	—	6 32
8 44	4 14	> Iráz	—	6 24
9 17	4 37	> Kót	—	6 18
9 42	5 01	> Vésztő	—	6 13
10 25	5 41	> Szeghalom	—	6 07
10 41	5			

A világhírű „JOHN“ féle
gőz mosógép. Ruha mángorló
és gummi hengerű facsaró
gépek kizárólagos raktára.
Arjegyzékkel és árajánlattal
::: készséggel szolgál :::

Tarsoly és Risztó
vaskereskedése Nagyvárad, Rákóczi-ut.

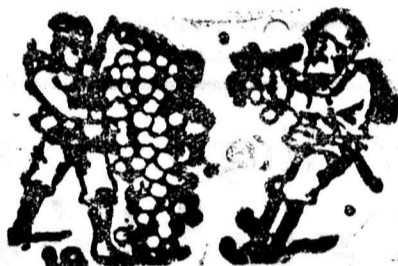
Megfelelő szemüvegek orcsipte-
tők, francia színházi látcsövek, ki-
próbált hőmérők, mérnöki műsze-
rek nagy választékban kaphatók

Klein Húgó

Árjegyzékkel Nagyvárad, Rákóczi-út (Or-
soly zárda).

Javítások rögtön eszközölteknél!
!! Saját műhely!

Szőlő-oltványokat

szállít,
fajtisza
ságyúért
jótállva
legdusabb
választék-
ban a már
évek óta
elsőnek

és legmegbízhatóbbnak ismert:
Küküllőmenti első szőlőoltvány-telep.

Tulajdonos: **Caspari Frigyes,**
Medgyes 39. sz. (Nagyküküllő-megye)
Tessék képes árjegyzéket kérni!

Az árjegyzékben található az ország minden részéből érkező
elismerő levelek, emellett minden szőlőbirtokos megrendelést
sének megtétele előtt az ismerős személyiségektől: szőlő-
mint irásbelileg bizonyosságot szerezhet magának fenti szőlőtelep
feltétlen megbízhatóságáról.

Berkes Bertalan

Nagyvárad, Zöldfa-utca 21. sz. a.

TELEFON 180. TELEFON 180

Gazdálkodóknak gépolaj továbbá zsír, kát-
ránny stb. Vidéki kereskedőknek cipő-
krém, parkett fényezőmáz, Emke lakkok
stb. vételénél legnagyobb árengedmények.

Pénz.

Olesó
tőketörlesztés kölcsönt

10—75 évre folyósít, ugyszintén régi
drágább kamatu kölcsönöket kicserél,
convertál a lehető legrövidebb idő alatt.

Házak, szőlők, földbirtokok

örök árban való *adás-vételét* vagy
bérlését a legsikeresebb eredmén-
nyel közvetít.

Földbirtokok parcellázását

saját költségére elvállalja és financiroza.

Faludi Ignác,

volt takarékpénztári titkár,
bankbizományi és hitelforgalmi iroda
Nagyvárad, Mészáros-utca.

Telefon szám 424.

A folyó hó végén nyilvános alá-
írásra kerülő

4 1/2 % m. kir. kincstári jegyekre

előjegyzéseket az eredeti felvételek
mellett elfogadunk.

MAGYAR BANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

Tötös Mihály

Épület és diszmű bádigos mester
:: Bethlen-utca 36. szám. ::

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget
hogy épület és diszmű bádigos munkáim
mellett eltagadok teljes fürdő berendezése-
ket, szőkőkútakat és vízvezetéseket saját re-
zervával, ugyszintén házaknak egész éven át
jókban tartását.

Nagyobb vállalatnál költség-
vetéssel díjtalanul szolgálók.

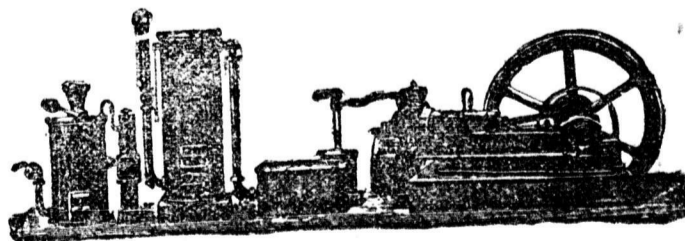
Helybeli és vidéki telefon száma 386.
Ugyanott két tanuló felvétetik.

OSERS és BAUER kizárólagos motorgyár

— **BÉCS, XX. Dresdnerstrasse 81—83** —

Magyarországi fióktelep: **BUDAPEST, Podmaniczky-utca 18.**

Szivógáz-motorok

a jelenkor legolcsóbb
üzeme 2—3 fillér üzemköl-
t— ség óra lóerőnként.

Elismert elsőrendű szolid gyártmány. 1000-nél több telep üzemben. Szívó-
gázmotoraink a többek között a következő helyeken tekinthetők meg üzemben:

Fleischer Bertalan, Cséffa, Nagyvárad mellett 50 HP szivógáztelep. Rosmann Samu, Moes, Kolozs
m. 40 HP szivógáztelep. Allesz András, Marosludas 40 HP szivógáztelep. Ürmösy L. Magyar-
Palatka 25 HP szivógáztelep. Kádas István, Szászujfalu, Lekenze mellett, 30 HP szivógáztelep.
92 Rosenzweig Efraim, Szék, Szamosujvár mellett 25 HP szivógáztelep. 1—26

BENZINMOTOROK.

BENZINLOKOMOBILOK.

**KRIEGNER-
FÉLE
AKÁCIA-
CRÉME 2 kor.**

AKÁCIA-POUDER 1 KOR.
AKÁCIA-SZAPPAN 1 KOR.

LEGTÖKÉLETESEBB ARCTISZTÍTÓ ÉS SZÉ-
PÍTŐSZEREK. TÖRV. VÉDVE. HATÁSUK
CSODÁS. MINDEN ÁRCOT ÜDÍT, FRISSÍT
ÉS SZÉPÍT. NEM CSAK HAZÁNKBAN, HANEM
AZ EGÉSZ VILÁGON KÖZKEDVELTSÉGNEK
ÖRVENDNEK.

FŐRAKTÁR: **KORONA GYÓGYSZERTÁR**
B PEST, VIII., KALVIN-TÉR
(BAROSS-U. SAROK)
POSTAI SZÉTKÜLDÉS
NAPONTA.

Belépési felhívás a 6-ik évtársulatba.

A Belvárosi Takarékpénztár kebelében alakult **Belvárosi Takarékos és Hitelszövetkezet** minden év január és július elsején egy-egy három évig tartó új évtársulatot nyit. Mindenki tetszés szerinti számban jegyezhet üzletrészeket s minden üzletrész után hetenként 20 fillér fizetendő, melynek összege a három év elteltével a felmerülőendő haszonnal együtt fog az üzletrészeseknek visszafizettetni.

A szövetkezet célja a takarékoságot előmozdítani s a tagok hiteligenyeit kielégíteni. Szövetkezetünk tehát amellet, hogy a takarékoság ügyét szolgálja tagjainak beteteik négyötöd része erejéig kölcsönt is nyújt.

Vidéki tagok a heti befizetéseiket befizetési lapok útján teljesíthetik.

Felvételdíj üzletrészenként 10 fillér s az első betét befizetésekor mindenki megkapja a saját nevére kiállított betéti könyvecskéjét.

Szövetkezetünk igen tisztelt tagjait, valamint mindazokat, kik szövetkezetünk tagjai óhajtanak lenni felkérjük, hogy a felvétel iránt intézeti helyiségünkben (Rákóczi út, Barts—Óvári palota) bármikor jelentkezni sziveskedjenek.

A Belvárosi Takarékos és Hitelszövetkezet
Igazgatósága.

Közgazdasági Bank Részv.-társ.
Nagyvárad, Teleky-utca 10 szám.
Telefon 742 sz. Postatakarékpénztár 20161 sz.

Betétek után tiszta

5%
kamatot fizet.

(Betét kamatadót az intézet fizeti.)

TÖRLESZTÉSES JELZÁLOGKÖLCSÖNÖKET

10, 15, 20, 25, 30, 35, 40 és 50 évi visszafizetésre

féléves részletekben,

melyekben a kamat és tőke törlesztése bennfoglaltatik, 500 koronától kezdve a legelőnyösebb feltételek mellett ad,

esetleg drága kamatozású kölcsönöket konvertál a

Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság Nagyváradon.

Kölcsönkéréseknél telekkönyvi kivonat és kataszteri birtokiv beküldése szükségeltetik.

Magyar forrás. **Hugyhajtó és Hugysavoldó** Magyar forrás.

Szultán-forrás.

Nagyon kellemes, tiszta ízű, szénsavban gazdag, dus Lithion-tartalmu ásványviz.

Gyógyító és üdítő ital.

Dus Lithion tartalma következtében sikerrel alkalmazható vese-, húgykö- és hólyagba jök esetében, továbbá a légző- és emésztő-szervek hurutos bajainak gyógyítására.

SZULTÁN Lithion-gyógyforrás-vállalat.

Kütközelség és központi iroda: EPERJES. Igazgatóság: BUDAPEST, IV., Ferencz József-rakpart 22. — Kapható már külföldön is a következő városokban: Brüsszelben, Páris, London, Newyork, Ostendében.

Telefon Eperjesen: 74.

Telefon Budapesten: III-93.

Főraktár Nagyváradon: **KÁDÁR JÁNOS** Rákóczi-út.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: **NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.**

Raktáron tartjuk a javított **dr. Just-féle**

Wolfram lámpát

melynek áramfogyasztása az izzólámpával szemben 75 százalék **megtakarítást** mutat fel. 40 gyertyás **Wolfram** lámpa darabja 4.50 kor. 100 gyertyásé 7 kor. 50 fill.

10 drb. egyidejű vételről 10% eng.

Sima izzólámpa dbja 72 fillér,

tehát 5 százalék kartell áron átul.

Mindenmü **izzólámpa különlegességek**, fényképező-lámpák, ugyancsak 5 százalékkal kartell áron alól kaphatók.

Csillárok,

ívlámpák

állandóan nagy választékban kaphatók s a villamos telepen külön e célra épített nagy

csillár-raktárunkat megtekintésre ajánljuk.

Ugyanott állandóan raktáron tartunk

villamos motorokat

1. lóerőtől 12 lóerőig minden nagyságban

Elvállaljuk

villamos világítási

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, izzólámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legelőnyösebb árak mellett.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Főszerelő telefonja 55. sz.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

ÖZV. BÁRÓ VAY ARNOLDNÉ

szül. MIKES grófnő zongoraművészne

folyó évi április hó második felében
tartja meg egyetlen

hangversenyét!

Jegyek előjegyezhetők: Sebő Imre könyv- és papirkereskedésében.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 3. szám.

Művek

folyóiratok, hírlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.

Elvállal és készít:

izléses kivitelben
mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközölnének.

Levélfejek,

számlák, falragaszok,
bál meghívók,
táncrendek, étlapok,
naptárak,
palackfeliratok,
névjegyek,

gyászlapok
stb. a nyomdai szakba
vágó nyomtatványok
készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

Cipők! Kalapok! A legtartósabb
: kivitelben! :
Leitner Lázár cégnél Zöldfa-utca.

NEUMANN M. cégnél

cs. és kir. udvari szállító **Nagyvárad (Kishidfő.)**
Kizárólag saját készítményű férfi- és női ruhák készen és mérték után óriási választékban kaphatók. — Városi telefon.

Megérkeztek LEITNER MÁRTON céghez

a téli idényre óriási választékban a legújabb divatu batizsok, (Mideira) felér és színes ruhavásznak, piquet, zefir, esikelmék hozzávaló diszkekkel. Szép és divatos ruha, blouz-selymek, pouplin, grenadin és nyári kelmék.

Fülöp István Európa szállodaja.

Nagyvárad legkellemesebb látogatott, szórakozó helye. Kiváló egészséges hegyi levegő. Villamos megállóhely. Telefon. Naponta pompás cigányzene. A vendéglős saját tőmésű, kiváló borával, finom Dréher sörrrel szolgál a közönségnek. Elsőrendű konyha. A szoba árak igen mérsékeltek. Az előkelően berendezett szállodát és a gyönyörű éttermet ajánljuk a közönség figyelmébe.

Szép lép kereteket készítenek olcsón és gyorsan
= SZICHTA TIVADAR cég kereskedésében =
Kossuth utca 2.

Ugyanott szép porcellán és üveg szervizek, nagy választék alpa és China ezüst evőeszközökben.

Aki a szép fehérneműt szereti, adja azt mosás és vasalásra a Gőzmosóda és vegytisztító gyárba, NAGYVÁRAD, Gilányi-utca 5-7. (Saját gyártelep.) Vegyileg tisztítanak férfi- és női felső ruhák, egyenruhák, kelmék, kézimunkák, szőnyegek. Kívánatra a mosni való ruhaneműket a gőzmosóda kihordói által bárhol elvitelik és pontosan hazaszállítatnak.
Városi és vidéki telefon 398.

PREIS R., ágynemű raktára NAGYVÁRAD, Kossuth-u. 12.

Intézeti ágyneműk, paplan, madrac, szalmazsák mértékre és készen kapható az ágynemű raktárban Kossuth-utca 12. sz. Fosztott toll állandoan raktáron.

PREIS R.

Üdülőknek! Az összes keresettebb kül- és belföldi ásványvizek állandóan friss töltésben.
Kirándulóknak! Naponta friss tea-vaj, liptói-turó-sajtok, szalámi és főtt-prágai sonka, legelőnyösebb árakon beszerezhető.

Friedl és Jörösnél
Szent László-tér és Kert-utca sarkán.

KORCSOLYA különlegességek

== kizárólag TARSOLY és RISZTÓ-nál ==
kaphatók Rákóczi-ut 9. szám Öváry-palota.

Értesítem a n. é. közönséget valamint igen tisztelt megrendelőimet, hogy a téli idényre angol, skót és belföldi különlegességeim megérkeztek.

Kiss István uri-divat szabó

Színház-utca Adorján ház.
Pontos kiszolgálás. Modern szabás.

BARTOS H. és TÁRSA
NAGYVÁRAD, Rákóczi-ut 2., Bazar-épület.

Kizárólagos harisnya és ernyőkülönlegességek. Állandó nagy raktár férfi-, női- és gyermekharisnyákban a legegyszerűbbtől a legfinomabbig, továbbá eső- és napernyők!
Folytonos újdonságok!
!!! Javítások gyorsan eszközöltetnek !!!

Ujlaky István divat és ortopéd
= cipész =

NAGYVÁRAD, Szent János-utca 4.

Készít mérték után a legfinomabb anyagból a legszebb divatszabású úri és női cipőket. Alapítva 1894. évben.

Klepfer Albert Teleky-u. 28.

Óriási választékban nyakkendők, ingek, harisnyák, keztük és napernyők meglepő olcsó árakban.

Czipóth Ferenc

Pannonia vendéglős kellemes téli kertjében és éttermeiben kiváló italok és ételekről gondoskodik. Mindennap zene.

SEBŐ IMRE

könyv és papír-
:: kereskedése ::
Nagyvárad, - Rákóczi-ut

GELBERG

uri divat szabó
Beothy Ödön-utca 21. sz.
állandó raktár a divat-
tosabb kelmékből.

KOVACS JÁNOS

elsőrangú cukrászati specialista

Nagyvárad, Rákóczi-ut 9.
Városi telefon 806. Megyei telefon 120.

Fűszer és esemégy üzlet

Adorján palota Színház-u 4. szám.

Friss tea-vaj. 1 liter Vacuum petroléum
11 kr. Kívánatra házhoz szállítatik.

Wohl Albert.

Hölgyek figyelmébe!! Vajda és Róna

Csinos blousok 98 kr.-tól kezdve — cégne! —
Kiváló szabású aljak 3-50 „
Izléses pongyolák 2-98 „ Nagy-Várad,
— Rendkívül árleszállítás! — : Szent László-tér. :

A nagy-piac téri 60 sz. házban egy
üzlethelyiség

minden órában **KIADÓ**. Értekezhetni:
a Polgári Takarékpénztár részvénytársaságnál Kossuth-utca 4. szám.

Legjobb varrógépek, kerékpárok, besző-
lőgépek kaphatók

Kalenda János cégnél
NAGYVÁRAD, Szent László-tér
(a Holdas-templom mellett.)
Ugyanott szakszerű javító műhely. — Telefon 245.

A Kis-piac téren **KEPES DEZSŐ**

óra, ékszer és látszerüzletében a legolcsóbban lehet órát, ékszer és látszert javíttatni jótállás mellett. Ugyiszintén elismert legolcsóbb bevásárlási forrás mindenféle zseb-, fali-, inga- álló és ébresztő órákból, optikai cikkekkel és chinaezüst tárgyakból.

Éves pártfogást kér **Kepes Dezső, NAGYVÁRAD, Kispiacl-tér.**

Ujváry Vilmos bádogos

Szent János-utca 12.
Fennáll 42 év óta.

Pál Sándor épület, portál- és mőbutorasztalos.

Készítek bármilyen dolgokat pontos és szakszerű kivitelben a legszolidabb árak mellett.
Rákóczi-ut 10. szám. (Stern-palota.)
Szaniszló-utcai oldalon.

Harmos János Naponta 3-szor

:: pékmester :: friss sütemény.
NAGY-VÁRAD,
:: Uri-utca. :: Sütések elfogadtatnak.

Fodrász-üzlet átvétel.

A n. é. közönség szives tudomására hozom, hogy Szent János-utca 37. szám. alatti Boczonyi Ferenc fodrász üzletét átvettem s azt az eddigi szolid alapon pontosabb kiszolgálással tovább vezetem. Az eddigi tisztelt vendégek és jó ismerőseim szives pártfogását kérem.

Tisztelettel
VERES JÁNOS fodrász.